

Pr. conf. dr. Ionel Ene

CAPADOCIA ȘI CAPADOCIENII

Anul 2009 este închinat *capadocienilor*, în general, și Sfântului Vasile cel Mare, în mod special, de la a cărei naștere întru veșnicie se împlinesc 1630 de ani. Manifestările legate de acest moment au fost dintre cele mai diferite, de la mese rotunde, simpozioane, pelerinaje, până la tipărirea, în limba română, a operei integrale a marelui părinte bisericesc. Prin os de recunoștință se dorește a fi și simpozionul nostru, în această frumoasă primăvară, la malurile Dunării de Jos, acolo unde, odinioară, au viețuit, au făcut misiune și chiar au pățimit fi și urmași ai capadocienilor, aduși captivi de migratori. Despre aceste realități s-au scris nenumărate studii, de aceea, în rândurile ce urmează vom încerca să facem o radiografie a *Capadociei și capadocienilor*, cu privire specială asupra martirilor ei, atât cât îngăduie o astfel de manifestare academică.

Capadocia are farmecul și particularitățile ei. Este cu neputință să înțelegi din cuvinte, oricât de meșteșugite ar fi ele, ce înseamnă și ce este acest ținut chiar astăzi, când a fost mutilat în ceea ce a avut mai curat și mai sfânt de Semiluna otomană. Geografic vorbind, Capadocia este zona central-sudică a actualei Turcii, este un platou vulcanic format din erupția unor *neastâmpărați clocotitori*, cu o suprafață de aproximativ 20.000 kmp. Lava vulcanică are grosimi diferite, ajungând uneori până la 150 m. Și lucrul minunat este dat de faptul că tuful vulcanic în contact cu aerul s-a întărit, formându-se un strat destul de rezistent și gros, pentru a oferi protecția substraturilor în așa fel, încât oamenii să-și poată *scobi* adăposturi care să fie ocrotite de intemperii. Așa s-au născut la început locuințele băștinașilor, apoi, datorită condițiilor istorice vitrege, au fost săpate adevărate orașe subterane, unde în vreme de restriște se puteau adăposti până la 20.000 de oameni. Odinioară, aici se întindea regatul hitiților, peste care au venit fri-

gienii, mari crescători de cai. A fost rândul mezilor să populeze zona timp de câteva secole, pentru ca, începând din secolul al VI-lea, să devină stăpâni perșii. Este demn de reținut faptul că administrația persană avea în zonă mai mult de 20 de satrapi (guvernatori), care erau obligați să plătească, anual, taxe în cai, argint și aur. Acum, regiunea este numită *Capadocia*, care în limba persană însemna – *ținutul* sau *țara cailor frumoși*. Perioada de stăpânire persană a fost relativ scurtă: 585-382 î.Hr. Nici stăpânirea greacă nu a fost prea mare, deoarece la anul 17 î.Hr., Capadocia devine provincie romană. Cele mai mari orașe-cetăți ale timpului erau Cezareea (actualul Kayseri, ridicat în cinstea împăratului Caesar, oraș ce se află la poalele muntelui Erciyes Dagi, vechiul munte Arge, creatorul acestor ireale și fantastice peisaje din Capadocia) și Tyana (astăzi dispărută, dar în apropierea sitului arheologic se află localitatea Kemerhisar și la 5 km Bor, localitate așezată la jumătatea distanței dintre Aksaray și Nevşehir, cu o mică abatere spre răsărit). Perioada elenistică nu a reușit să ridice prea mult nivelul cultural al capadocienilor, încât reputația lor, ce-i urmărea din Antichitate, de a fi „*mai ucigători decât șerpilor și tot atât de capabili să spună o vorbă înțeleaptă, pe cât este capabilă o țestoasă să zboare*“, i-a urmărit multă vreme. Creștinismul a pătruns destul de timpuriu aici și Apostolul neamurilor nu a trecut cu vederea ținutul¹, deși părintele istoriei bisericești, Eusebiu, spune textual: „*Petru pare a fi predicat la început între iudeii împrăștiați prin Pont, Galatia, Bitinia, Capadocia și Asia...*“². Antichitatea creștină din Capadocia și-a pus amprenta asupra istoriei, cu toată silința turcilor de a șterge orice urmă creștină din Imperiul Bizantin de odinioară. Astfel, la Göreme, Ürgüp și pe valea Yldhara se păstrează cele mai multe mărturii creștine. De altfel, acestea se află în provincia Nevşehir (de la vechiul oraș Nyssa, unde se mai găsesc și Nazianz-ul și Arianz-ul). Deși au trecut secole de când au fost pictate în frescă, vechile locașuri de cult din *parcurile în aer liber*, cum sunt numite bisericile scobite în tuful vulcanic din sus-menționatele locuri, păstrează o deosebită prospețime. Poate de aceea, *Parcul Național Goreme* a fost luat sub protecția UNESCO încă din anul 1985.

Apariția Sf. Părinți capadocieni trebuie văzută ca o firească și simplă creștere și înflorire a comunității, o maturizare a înțelegerii și trăirii invi-

1. Trebuie să menționăm că, între 63-64, Sf. Ap. Pavel trimite o epistolă către creștinii din Pont, Galatia, Capadocia, Asia și Bitinia.

2. Eusebiu de Cezareea, *Istoria bisericească*, în „Părinți și scriitori bisericești“ (se va prescurta PSB), vol. 13, Ed. IBMBOR, București, 1987, p. 99.

tației lui Dumnezeu, făcute prin Fiul Său, Domnul nostru Iisus Hristos, de a reînvia parteneriatul de dialog în iubire veșnică. Și Părinții capadocieni, luând în serios invitația divină, au dovedit că punerea în practică a iubirii prin jertfă a lui Dumnezeu este posibilă. Că așa stau lucrurile o dovedesc și șirul martirilor capadocieni asupra cărora vom reveni, dar și al ierarhilor pe care i-a avut Capadocia. Astfel, cel mai vechi episcop capadocian, Alexandru, pentru evlavie lui, mergând în pelerinaj la Ierusalim, a fost invitat de creștinii de acolo să le fie păstor. În acest sens, Eusebiu de Cezareea ne spune: „Așa se explică de ce, ca și cum aici ar fi fost vorba de o poruncă dumnezeiască (întrucât el venea din pământul Capadochiei, unde fusese ridicat de mai înainte la scaunul de episcop), Alexandru a pornit spre Ierusalim să se roage și să viziteze locurile sfinte; or, oamenii de aici l-au primit cu mare bunăvoință și nu i-au mai îngăduit să se întoarcă la ai lui...”³. Ajuns episcop la Ierusalim, Alexandru intră în legătură cu Biserica Alexandriei, cunoscând îndeaproape pe Panten, Clement Alexandrinul și Origen⁴. Lui Alexandru i-a urmat în scaun Firmilian (230-240)⁵. Părintele Istoriei bisericești ne spune că „pe vremea aceea⁶ era în floare Firmilian, episcopul Cezareii Capadochiei, care avea față de Origen o admirație atât de mare, încât l-a chemat chiar în patria sa spre a fi de folos Bisericii din eparhia lui; mai târziu s-a dus el însuși până în Iudeea și a petrecut cu el o bucată de vreme ca să-și îmbunătățească pregătirea teologică”⁷. Deosebit de importantă este activitatea Sf. Grigorie Taumaturgul, ucenic al lui Origen⁸, dar și părinte duhovnicesc al bunicii Sf. Vasile cel Mare și nu numai. Cu siguranță, Biserica din Capadocia se prezenta, la începutul secolului al

3. Eusebiu de Cezareea, *Istoria bisericească...*, p. 234.

4. *Ibidem*, p. 237-239.

5. A se vedea mai pe larg la Holweck, F.G., *Biographical Dictionary of the Saints*, Londra, 1924, p. 383.

6. Din context aflăm că e vorba de timpul în care Origen pleacă din Alexandria, pentru a se stabili la Cezareea Palestinei.

7. Eusebiu de Cezareea, *Istoria bisericească...*, p. 250.

8. Născut într-o familie păgână la Neocezareea Pontului, în anul 213, Sfântul Grigorie s-a convertit la creștinism și a studiat dreptul și retorica. A mers la Cezareea Palestinei, unde l-a întâlnit pe Origen, studiind timp de 5 ani cu el exegeza și filozofia. Întors în Neocezareea, a fost ales episcop, săvârșind minuni și în special având darul vindecării bolilor, de unde este și supranumele de **Taumaturgul**. Cf. p. Walsh, M., *Dictionary of christian biography*, Londra, 2001, p. 555.

9. A se vedea mai pe larg la pr. Ene Ionel, *O cronologie a sinoadelor bisericești în*

IV-lea, cu mai multe eparhii, căci la 314 a fost capabilă să-și întrunească propriul sinod, la Ancyra, deși adunarea a fost prezidată de episcopul Vital de Antiohia⁹. La vremea aceea, episcopul de Cezareea, anume Leontius, a hirotonit pentru Armenia un episcop, nimeni altul decât Grigorie Luminătorul. Din secolul al IV-lea și până în secolul al VII-lea, creștinismul a fost înfloritor în Capadocia, construindu-se numeroase locașuri de cult și stând sub înrâurirea scaunului de Constantinopol. Din nefericire, odată cu ajungerea arabilor în zonă, influența islamică se face simțită, creștinii preferând să-și scobească locuințe și chiar biserici în tuful vulcanic, pentru a se retrage din fața cotropitorilor. După victoria de la Mantzikert (1071), aici se instalează stăpânirea turcilor selgiucizi. Nu după mult timp, provincia intră în stăpânirea otomanilor, care nu s-au amestecat prea mult în credința creștinilor, dar lucrurile au luat o turnură cu totul neașteptată, mai ales după schimbul de populație din anul 1924 dintre Turcia și Grecia, când urmele creștinismului au fost aproape în întregime șterse: bisericile fie au fost dărâmate, fie au fost transformate în geamii ori moschei. La Cezareea, de pildă, mai este doar o biserică în funcțiune, ridicată la începutul secolului IV, care de două secole este în posesia comunității armene.

Dar perioada de început a creștinismului a fost marcată în Capadocia de un impresionant număr de martiri, asupra cărora vom insista puțin în continuare, însă fără a trata problema exhaustiv. Pentru o mai ușoară identificare, vom prezenta martirii nu cronologic, ci alfabetic, folosindu-ne de o lucrare mai veche, după cum urmează:

Absalon a fost martirizat în Cezareea, împreună cu episcopul Lucius, probabil cu ceilalți *martiri din Cezareea*, fiind serbat la 22 martie¹⁰.

Acachie (Agathius), centurion în armata imperială, a pătimit în zilele împăratului Maximian. Era de loc din Capadocia și s-a dovedit neînfricat propovăduitor al Evangheliei. A suferit mai întâi la Perinthus, în Tracia, unde conducea un corp de armată. Pentru rezistența lui în fața chinurilor, a fost dus la Bizanțion și decapitat împreună cu preotul Maximus, diaconul Anthes și 75 de însoțitori, sub împăratul Maximian, în anul 308. Este unul dintre martirii *antici* ai Bizanționului. Peste mormântul său, împăratul

primul mileniu creștin, Ed. Zigotto, Galați, 2008, p. 19.

10. F.G. Holweck, *Biographical Dictionary of the Saints*, Herder Book, London, 1924, p. 7.

11. *Ibidem*, p. 10.

12. *Ibidem*, p. 30

Constantin a ridicat o biserică ce se afla în Staurion, între două baraje la Galata. Moaștele sale au fost duse la Squillace, în Calabria, unde a devenit principalul ocrotitor, patron spiritual. Este serbat în Biserica Romană la 8 mai, la Squillace la 7 mai, iar în Biserica Ortodoxă tot la 7 mai¹¹.

Agathodor este un martir ce a pățimit împreună cu fiul său în cetatea Tyana. A rezistat nenumăratelor torturi la care a fost supus de conducătorul păgân al cetății, dându-și sufletul în mâinile lui Hristos¹². Este serbat la 2 februarie.

Alexandru este un mucenic ce a pățimit în Cezareea împreună cu Romulus și este cinstit la 27 martie, necunoscându-se alte date despre viața lui; este doar menționat în actul de pătimire al acestuia din urmă¹³.

Amoniu este un alt mucenic al Capadociei, ce a pățimit împreună cu Donatus la Cezareea și este cinstit la 9 septembrie.¹⁴ Nu avem alte informații despre viața lui.

Anectus sau **Anicet** a trăit pe vremea împăratului Dioclețian (284-305) și a lui Urban, guvernatorul Capadociei. Pentru că îi învăța pe creștini și-i sfătuia să nu se înfricoșeze, nici să se teamă de chinuri, ci să lupte pentru adevăr și să moară pentru dreapta-credință, a fost pârât la guvernator și prins. A fost mai întâi întemnițat, după care a fost obligat să se închine idolilor, ceea ce nu a făcut. Au urmat alte chinuri, și mai grele, fiind bătut cu toiege, spânzurat de lemn, degetele mâinilor și ale picioarelor i-au fost tăiate, tot corpul fiind strujit cu unghii de fier. Din toate încercările a ieșit biruitor. Drept aceea, mulți din cei ce-l văzură sănătos mergeau la el, se botezau și se vindeau de toate bolile pe care le aveau. Fiind iarăși chinuit și luptându-se cu vitejie, a fost, în cele din urmă, decapitat. Este cinstit la 27 iunie¹⁵.

Asclepiodot, mucenic în Cezareea Capadociei, pomenit în actul martiric al Sf. Teodot, cu aceeași zi de cinstire: 3 iulie¹⁶.

Basil (Basilus - Vasile) de Ancira a fost un capadocian de vază la jumătatea secolului al IV-lea și a suferit mult la Constantinopol în timpul lui Iulian Apostatul. A pățimit în Cezareea, probabil la sfârșitul anului 362 sau începutul celui următor. Nu poate fi identificat cu Sf. Basil de Ancira,

13. *Ibidem*, p. 45.

14. *Ibidem*, p. 52.

15. *Ibidem*, p. 75.

16. *Ibidem*, p. 110.

17. *Ibidem*, p. 133.

18. *Ibidem*, p. 139.

preotul, cinstit la 22 martie, deoarece este serbat la 2 ianuarie¹⁷.

Basil de Ancira a fost preot în cetate și înverșunat luptător împotriva arienilor. În timpul lui Iulian Apostatul a fost închis; a fost schingiuit foarte mult, în diverse forme, mai multe zile, pentru ca la 29 ianuarie 363 să fie ucis. Este serbat pe 22 martie¹⁸

Blasius a fost un om bogat, crescător de vite, în Cezareea Capadociei, în secolul al III-lea, care, după ce și-a împărțit averea, a început să-L propovăduiască pe Hristos. Pentru aceasta a fost torturat și, la puțin timp, a trecut la cele veșnice, fiind cinstit la 3 februarie. Nu poate fi confundat cu Blasius de Sevasta¹⁹.

Busirie este un martir al Ancirei, care a pătimit în timpul disputelor ariene, fiind îndelung torturat și ucis în anul 385. Este serbat la 21 septembrie²⁰.

Caesarius este un mucenic din Cezareea Capadociei, despre care nu avem informații; singurul lucru cunoscut este menționarea sa în Sinaxar ca *mucenic* și cinstit pe 3 noiembrie²¹.

Capitolin și Erothei sunt cunoscuți pentru rezistența lor în vremea persecuției lui Dioclețian, cel din urmă fiind servitorul lui Capitolin. Au pătimit într-o zi de 27 octombrie, a anului 304, fiind serbați chiar în ziua pătimirii²².

Caian este menționat în actul martiric al Sf. Gilus, fiind cinstit la 30 august, cu specificarea că a pătimit la Ancira, de unde era²³.

Caius (Gajus) este un alt mucenic din Ancira, care a pătimit la 23 iunie, când este și serbat, iar informația o datorăm actului martiric al Sf. Eustochie²⁴.

Callista era sora Sfintei Christe din Cezareea Capadociei, mucenicia ei fiind amintită în actul martiric al Sf. Dorotheea. Este cinstită la 6 februarie²⁵.

Carina, muceniță la Ancira, serbată la 7 noiembrie, împreună cu Sf. Melasippus²⁶.

Carponie, mucenic din Cezareea, cinstit pe 14 octombrie, împreună

19. *Ibidem*, p. 162.

20. *Ibidem*, p. 175.

21. *Ibidem*, p. 179.

22. *Ibidem*, p. 189.

23. *Ibidem*, p. 180.

24. *Ibidem*, p. 181.

25. *Ibidem*, p. 183.

26. *Ibidem*, p. 190.

cu Sf. Fortunat²⁷.

Carterie, născut în Cezareea Capadociei, a fost preot și învățător al creștinilor pe vremea împăratului Dioclețian și a cărmuitorului Urban, al provinciei. El a început să-L propovăduiască pe Hristos înviat, atrăgând la creștinism populația păgână. Fiind pârât cărmuitorului, pentru aceste învățături, s-a ascuns. Dar în vedenie i S-a arătat Dumnezeu, zicându-i: *«Carterie, du-te și te arată la cei care te caută și Eu voi fi cu tine, că trebuie să pătimești mult pentru numele Meu și mulți au să creadă și să se mântuiască prin tine»*.

Într-adevăr, așa a făcut, s-a întors la Cezareea propovăduind Evanghelia cu și mai mult curaj, dar fiind prins și chinuit cu cruzime, i s-a poruncit să jertfească zeului Serapis. Refuzând și distrugând idolul, a fost supus la și mai mari cazne, după care a fost ucis. Minunându-se de tăria credinței lui, mulți s-au lepădat de zei și au început să se închine adevăratului Dumnezeu. Este cinstit la 8 ianuarie în Apus și la 6 aprilie în Răsărit²⁸.

Castulus este mucenic din Ancira, care a pătimit cu Sf. Donat, serbați împreună pe 23 ianuarie²⁹.

Christe sau **Christeta** este sora Sf. Callista și a pătimit la Cezareea Capadociei, fiind menționată în actul de pătimire al Sfintei Mucenițe Dorotheea. Este cinstită la 6 februarie³⁰.

Clementie este un mucenic ce a pătimit la Ancira, fiind serbat la 23 ianuarie și menționat în actul de pătimire al Sf. Donat³¹.

Clement este un martir cunoscut atât pentru fapte, cât și pentru istoria moaștelor sale. S-a născut într-o familie semipăgână, la Ancira, tatăl păgân, mama creștină. După moartea părinților, devine creștin și ajunge de foarte tânăr episcop al cetății. Cum persecuția lui Dioclețian, în urma decretelor imperiale succesive, s-a întins în tot imperiul, nici Ancira nu a făcut excepție. În anul 304, Clement este ucis. Moaștele sale au fost duse, după libertatea oferită creștinismului de împăratul Constantin, la Constantinopol, pentru

27. *Ibidem*, p. 191.

28. *Ibidem*.

29. *Ibidem*, p. 195.

30. *Ibidem*, p. 208.

31. *Ibidem*, p. 217.

32. *Ibidem*.

33. *Ibidem*, p. 256.

ca, în anul 1204, când latinii cuceresc Bizanțul și pun bazele Imperiului latin de Răsărit, să fie duse în Apus, la Roma, unde sfântul devine patronul orfanilor³².

Cyрил a fost un copil care, având un frate în armată, a mărturisit pe Hristos, ceea ce nu a fost pe plac comandantului fratelui său. De aceea, refuzând să se lepede de Hristos și să aducă jertfă zeilor, păgânul comandant s-a umplut de mânie și a torturat cu sălbăticie pe copil, apoi l-a ucis chiar în Cezareea Capadociei. E cinstit la 28 mai, după vechiul Sinaxar sirian³³.

Cyрил este un alt mucenic din Cezareea Capadociei, pe care Biserica îl cinstește la 3 noiembrie, împreună cu Sf. Gherman³⁴.

Dasius, Severus (Severianus), Andronas, Theodotus și Teodot sunt mucenici din Ancira, care au pățimit împreună, fiind decapitați și serbați în ziua de 3 noiembrie³⁵.

Dius (Divus) a fost preot și mucenic în Cezareea Capadociei, serbat pe 11 iulie³⁶.

Domninus dimpreună cu cei 12 tovarăși ai săi, care au pățimit la Cezareea Capadociei, fiind serbați pe 5 decembrie³⁷.

Donatus. Cu acest nume întâlnim doi mucenici: unul a pățimit la Ancira, împreună cu Sf. Rufin, fiind serbat la 4 septembrie și celălalt a pățimit la Cezareea, împreună cu Sf. Polieuct și este serbat la 21 mai³⁸.

Dorotheea fecioara a fost martirizată împreună cu Theophilus avocatul și alte femei: **Christa** și **Callista**, chiar în Capadocia. Există îndoieli cu privire la aceste nume, nefiind întâlnite în Martirologiul grec, însă ele sunt menționate în alte izvoare latine antice, iar detalii sunt oferite de către călugărul Usuard, episcopul Ado și Rabanus. Baronius, Bollandus și Tillemont situează moartea Dorotheei în timpul persecuției lui Dioclețian (284-305). Era o tânără fată din Cezareea Capadociei, a cărei faimă, pentru cucernicia ei, se răspândise așa de mult, încât guvernatorul Sapricius a ordonat să fie adusă și torturată, chiar în fața lui. Neputând să o convingă

34. *Ibidem*, p. 257.

35. *Ibidem*, p. 264.

36. *Ibidem*, p. 283.

37. *Ibidem*, p. 289.

38. *Ibidem*, p. 292-293.

39. Wace, Henry, D. D. William C. Piercy, M. A., *A Dictionary of Christian Biography and Literature to the End of the Sixth Century A.D., with an Account of the Principal Sects*

să se mărite, a trimis-o la două femei, Christa și Callista, care renunțaseră la creștinism de frica chinurilor și trăiau în desfrâu, pentru ca acestea să o determine să se lepede de credință. Însă, s-a întâmplat o minune, căci cele două femei au revenit la credința adevărată, lepădându-se de păcat. În momentul când Sapricius a aflat de convertirea celor două femei, aprins de mânie, le-a condamnat la moarte, aruncându-le într-un cazan cu smoală încinsă. Dorotheea a fost din nou torturată, însă ea și-a exprimat bucuria pentru martiriul Christei și Callistei și pentru propriile chinuri.

Guvernatorul, ofensat și înfuriat, a ordonat să fie decapitată. Pe drumul către locul de execuție, un avocat pe nume Theophilus a rugat-o, râzând, să-i trimită niște mere și niște trandafiri din raiul Mirelui ei ceresc. După ce Sf. Dorotheea a fost ucisă cu sabia, a împlinit și cererea lui Theophilus, încât acesta, înmărmurit la vederea celor cerute, s-a lepădat de păgânism și a trecut la creștinism, fiind și el supus la torturi. În cele din urmă primind cununa muceniciei. Se spune că trupul Dorotheei a fost dus la Roma și păstrat în biserica de lângă Tibru, care îi poartă numele. La sărbătorirea ei are loc o slujbă de binecuvântare a merelor și trandafirilor³⁹.

Eleassus a fost martirizat în Cezareea Capadocia. Date despre el aflăm în martiriul Sf. Donatus. Este cinstit la 9 septembrie⁴⁰.

Eleutherie, mucenic în Cezareea Capadociei, menționat în Martirologiul Hyeronianum și cinstit la 27 decembrie⁴¹.

Elpidus este un mucenic din Ancira, menționat în actul martiric al Sf. Rufinus și este cinstit în 4 septembrie⁴². Nu se poate confunda cu alt Elpidus, născut în Capadocia și care a trăit în Țara Sfântă, la Ierihon, unde a fondat o mănăstire, adunând alți mulți ucenici⁴³.

Eleusippus, Melasippus (Meleusippus), Speusippus, Neonila, Neon, Turbon și Ionila. Acești trei mucenici, **Eleusippus, Melasippus, Speusippus**, erau frați tripleți, originari din Galia, ce au trăit în timpul împăratului Marcus Aurelius (161-180). Au fost la început păgâni, dar prin purtarea de

and Heresies, Londra, 1911, p. 280.

40. Holweck, F.G., *Biographical Dictionary of the Saints*, p. 307.

41. *Ibidem*, p. 309-310.

42. *Ibidem*, p. 317.

43. *Ibidem*.

44. *Ibidem*, p. 308.

45. *Ibidem*, p. 317.

grijă a lui Dumnezeu, au primit Botezul creștin de la câțiva preoți misionari, ucenici ai Sfântului Policarp al Smirnei. Bunica lor, Neonila (Leonila), originară din Capadocia, era creștină contribuind și ea la încreștinarea nepoților săi, prin cuvinte pline de duh, prin sfaturi pline de blândete și înțelepciune, referitoare la viețuirea creștină.

Ajunși creștini, și-au trimis slujitorii să sfărâme statuia zeiței Nemesis, la care până atunci se închinaseră, ei distrugând toți idolii aflați în casa lor. Acest fapt a mâniat cumplit poporul idolatru și preoții, care i-au amenințat cu moartea. Înainte de a fi judecați, a fost chemată bunica lor, Neonila, care a fost îndemnată să spună nepoților săi că unica lor șansă de a trăi este lepădarea de Hristos. Însă cei trei, având râvnă spre mărturisirea lui Hristos, au suportat nenumărate chinuri. Întăriți de puterea lui Hristos, își băteau joc de judecătorii păgâni. Cei trei au fost aruncați în foc, dar ei, rămânând nevătămați, cântau laude lui Dumnezeu. Cuprinși de furie, judecătorii au poruncit să se aprindă un foc și mai mare, dar cu cât se înălța văpaia, cu atât era mai mare slava sfinților. După aceasta, cei trei mărturisitori văzând înaintea lor cetele sfinților îngeri, care așteptau pregătiți să le primească sufletele, și-au plecat genunchii și rugându-se împreună și-au dat duhul. Trupurile lor au fost îngropate în afara cetății, în Urvat, iar mai târziu s-a ridicat o biserică în numele lor, unde multe minuni și tămăduiri se făceau.

În timp ce sfinții pătimeau, o femeie pe nume Ionila, nepăsându-i de soțul și copilul ei, a mărturisit că și ea este creștină, însă îndată poporul a dus-o împreună cu Neonila la Urvat, tăindu-le capul. Iar un oarecare Neon, care a privit la nevoințele sfinților și a scris pătimirea lor, a dat cartea unui oarecare Turbon și l-a mărturisit pe Hristos. Și atât de mult l-au bătut, încât sfântul și-a dat sufletul în mâinile Domnului. Dar și Turbon urmând exemplul sfinților acestora, nu după multă vreme, prin cale mucenicească, a trecut la viața veșnică.

Moaștele au fost duse la Langres în Burgundy de împăratul Zenon, iar în secolul al VIII-lea, o parte din acestea au ajuns în Suedia. Tradiția din Langres susține că cei trei au trăit și pățimit la Langres. Moaștele au fost la baza fondării abației de Ellewangen în 1100 și reconstruită în 1662. Toți sunt cinstiți la 17 ianuarie, în ziua Sf. Antonie cel Mare⁴⁴

Emanus este un martir ce a pățimit mai târziu. S-a născut în Capadocia și la maturitate a făcut un pelerinaj la Roma, unde l-a însoțit pe Sf. Nectarie de la Milan la Autum, pentru a se închina la mormântul Sf. Simforian. Pentru

evlavia lui a fost hirotonit preot la Orléans, unde a construit o biserică lângă Chartres. În anul 560 a fost ucis de cete de migratori ce devastau Apusul la acea vreme. Este cinstit la 16 mai, ziua uciderii sale⁴⁵.

Emelynus a pătimit la Ancira, informații despre pătimirea lui având din actul martiric al Sfântului Gaianus, cinstit pe data de 31 august⁴⁶.

Euelpistus (Evelpist) era de loc din părțile Capadociei și a ajuns la Roma, unde a pătimit, împreună cu Sfinții Iustin, Hariton, Ierax, Peon, Valerian și Harita fecioara. Execuția lor a avut loc în timpul eparhului Rustic, care a poruncit să fie decapitați, fiind împreună cinstiți la 14 aprilie și 1 iunie⁴⁷.

Eugen a fost mucenic în Capadocia și este cinstit în ziua de 6 septembrie. Informații despre martiriul său aflăm în actul martiric al Sf. Cottidus⁴⁸.

Eugenie și Marin sunt doi mucenici ce au pătimit în Capadocia și sunt cinstiți la 11 decembrie⁴⁹.

Eugeniu, Mardonius, Musconius și Metellus sunt capadocieni ce au pătimit la Necezareea, unde au fost arși de vii, iar moaștele au fost aruncate într-un râu. Sunt serbați la 24 ianuarie⁵⁰

Evlampie, originar din Capadocia, a suferit moarte martirică în vremea împăratului Traian, alături de Sfinții Teodot și Teodota, Meliton, Petru, Asclipiodot și Golinduh. Sunt pomeniți împreună, în ziua de 3 iulie⁵¹.

Eupsychie a fost un tânăr patrician din Cezareea Capadociei, ce a viețuit în secolul al IV-lea. Era lector al Bisericii din Cezareea. Cum împăratul Iulian Apostatul a încercat să reînvie păgânismul, la Cezareea a fost ridicat un altar păgân închinat unui idol, numit „Tihis“, adică „noroc“. Era locul unde împăratul aducea jertfă când venea în Cezareea și păgânii aveau sentimentul că gestul aducea noroc oricui. Eupsychie, văzând cum erau ispitiți și înșelați oamenii, a plecat cu mai mulți creștini și a sfărâmat capiștea idolească. Auzind împăratul de lucrul acesta, a poruncit ca Eupsychie să

46. *Ibidem*.

47. *Ibidem*, p. 335.

48. *Ibidem*, p. 336.

49. *Ibidem*, p. 337.

50. *Ibidem*, p. 335.

51. *Ibidem*, p. 338.

52. *Ibidem*, p. 343.

53. *Ibidem*.

fie pedepsit. La 9 aprilie 362, după ce a suferit nenumărate cazne, tânărul patrician a fost decapitat⁵² în ziua de 9 aprilie.

Eupsychius s-a născut și a crescut în Cezareea Capadociei, în timpul împăratului Aurelian (270-275). După moartea tatălui său, botezându-se și împărțind toată averea săracilor, a fost prins de guvernatorul roman al Capadociei și întemnițat. A fost chinuit după ritualul roman, cunoscut și obișnuit atunci, după care i s-a tăiat capul. Evenimentul se petrecea în ziua de 7 septembrie, când este și cinstit sfântul. Uneori, sinaxarele îl confundă cu Eupsyche de la 9 aprilie, dar între ei, deși este asemănare de nume, e diferență de aproape un secol⁵³.

Eusebiu, mucenic din Ancira. Cu acest nume sunt cunoscuți doi mucenici, fiind însă cinstiți la date diferite. Cel dintâi e serbat la 4 septembrie și informațiile sunt date de actul martiric al Sfântului Rufin, iar cel de al doilea este cinstit la 30 august, fiind menționat în Sinaxarul siriatic, cu mențiunea că a pățimit împreună cu alți creștini⁵⁴.

Eustathius din Ancira a trăit în timpul ultimilor împărați persecutori, fiind torturat în diverse chipuri. Nerenunțând la credința sa, a fost aruncat într-un râu, dar a scăpat în chip minunat, cu ajutorul unui înger. A trecut la cele veșnice mai târziu, în anul 316, fiind cinstit la 28 iulie atât în Apus, cât și în Răsărit⁵⁵.

Eutihie preotul și **Domitian** diaconul sunt pomeniți în Martirologiul roman, cu mențiunea că au pățimit *la Ancira, în Galatia*. Sunt serbați la 28 decembrie⁵⁶.

Eutropiu, Cleonic și Vasilisc. Acești Sfinți au trăit în timpul domniei lui Dioclețian și Maximian, fiind rude și ostași, împreună cu Sfântul Teodor Tiron. Ei erau din Pontul Capadociei. Eutropiu și Cleonic erau frați între ei, iar Vasilisc era nepotul Sfântului Teodor. Dar, cum Dioclețian dăduse decretul ce interzicea creștinismul și în armată, ei s-au arătat pe față a fi creștini, fapt pentru care au fost închiși și aduși în fața conducătorului Capadociei, Asclepiodot. Acesta era numit de curând în postul de guvernator și a dorit să-i cunoască, deoarece auzise de ei că sunt închiși de ceva timp.

54. *Ibidem*, p. 345.

55. *Ibidem*, p. 348.

56. *Ibidem*, p. 354.

57. *Proloagele*, vol. II, Ed. Mitropolia Olteniei, Craiova, 1991, p. 557-558.

58. Holweck, F.G. *Biographical Dictionary of the Saints*, p. 371.

Spera să-i convingă să se lepede de Hristos, dar rezultatul a fost altul, fapt pentru care au fost supuși la grele chinuri. Eutropiu și Cleonic și-au primit sfârșitul prin răstignire pe cruce, asemenea Mântuitorului. Vasilisc se ruga și el să fie răstignit cu prietenii săi, însă Asclepiodot nevrând să-i dea această mângâiere l-a aruncat în temniță unde, la puțin timp, a fost decapitat.⁵⁷

Felix. Cu acest nume sunt pomeniți doi mucenici originari din Pontul Capadociei, fiind menționați de Martirologiul roman, alături de Sfântul Martialis, la data de 16 aprilie când sunt serbați împreună⁵⁸.

Fortunat este menționat în actul martiric al Sfântului Donat, că a pățimit în Cezareea Capadociei, fiind serbat la 9 septembrie⁵⁹.

Gaianus a pățimit la Ancira, fiind menționat în actul martiric al Sfântului Rufin și serbat la 4 septembrie⁶⁰.

George Lorgius este un mucenic cu un cult foarte răspândit odinioară în Capadocia, cinstit pe 2 martie și cunoscut sub numele de Gordius al Cezareii Capadociei⁶¹.

Sfântul Mucenic **Gheorghe** este *diamantul ce a strălucit*, la începutul secolului al IV-lea, pe *firmamentul cerului Bisericii Capadociei*, cum spunea Sfântul Vasile cel Mare despre Sfântul Sava Gothul, cu precizarea că acesta din urmă era al *Bisericii Gothiei*. Sfântul Gheorghe era originar din Capadocia, iar viața lui este mult prea cunoscută și de aceea ne vom mulțumi doar cu precizarea că a pățimit sub Dioclețian, că în Cairo se află o biserică ce păstrează obiectele cu care a fost torturat, iar în Lida, din Israel, se păstrează mormântul sfântului, cu lanțurile ce l-au ferecat odinioară. De precizat și faptul că în anul 367, la Trachonitida a fost descoperită o tăbliță ce menționa martiriul său, iar mormântul i-a fost descoperit abia în anul 1868, la Lida.⁶²

Germanus, Teofil și Cyrillus sunt mucenici din Cezareea Capadociei, care au suferit martiriul sub împăratul Deciu (249-251), care a generalizat persecuțiile în tot Imperiul Roman. Sunt serbați la data de 3 noiembrie⁶³.

Gordie este mucenic din Cezareea Capadociei, militar în armata romană,

59. *Ibidem*, p. 394.

60. *Ibidem*, p. 410.

61. *Ibidem*, p. 422.

62. *Ibidem*, p. 423.

63. *Ibidem*, p. 431.

64. *Proloagele*, vol. I, p. 402.

ce a slujit sub Liciniu (307-324). Cum acesta a fost persecutor, Gordie a părăsit oastea și s-a retras în munți, sperând să-și găsească liniștea. Dar văzând persecuțiile la care erau supuși creștinii, a ieșit la luptă. Astfel, folosindu-se de o sărbătoare vestită, pe care romanii o țineau în cinstea zeului Martie – zeul războiului, Gordie a venit în arenă și l-a propovăduit pe Hristos. Dar fiind prins și adus în fața împăratului, i s-a poruncit să se lepede de Hristos și nevoind el să împlinească porunca, i s-a tăiat capul, primind cununa muceniciei în ziua de 3 ianuarie a anului 314⁶⁴.

Hermias a fost tot ostaș în armata romană și a slujit pe timpul împăratului Antoniu Piosul. Era din Comana, localitate din Capadocia. Deoarece l-a mărturisit fățiș pe Hristos, a fost obligat să se lepede de El și să se închine zeilor romani. Nevoind să facă aceasta, a fost schingiuit și ucis într-o zi de 13 mai, când este și cinstit⁶⁵.

Herulus este un alt mucenic din Cezareea Capadociei, menționat în actul martiric al Sfântului Lucius, fiind cinstit în ziua de 2 martie⁶⁶.

Hieron, Hesychius, Nicander și 30 de mucenici au trăit în a doua parte a secolului al III-lea și începutul celui de al IV-lea, pe vremea împăraților persecutori Valerian, Aurelian, Dioclețian și Maximian. Hieron era din cunoscuta localitate Tiana, în Capadocia, într-o familie creștină, mama lui numindu-se Stratonica și fiind bine cunoscută pentru evlavie ei. Cum Hieron a refuzat serviciul militar, a atras nu doar suspiciuni asupra sa, ci suferințe, chinuri și, în cele din urmă, martirizarea. Actul martiric ne arată că a pățimit împreună cu ceilalți tovarăși, tăindu-li-se capetele în cetatea Melitina; sunt serbați în ziua de 7 noiembrie⁶⁷.

Un alt mucenic al lui Hristos a fost **Iachint**, care s-a născut în Cezareea Capadociei și a trăit pe vremea împăratului Traian (98-117). Ajunge de tânăr, pentru calitățile sale, în garda imperială. Fiind pârât de un coleg al său că este creștin, aceasta ce l-a făcut pe Traian să se mânie și să verifice informația. Convingându-se că supusul său era creștin, deoarece nu a voit să jertfească idolilor, a fost decapitat în ziua de 3 iulie a anului 108, când este și cinstit⁶⁸.

65 Holweck, F.G. *Biographical Dictionary of the Saints*, p. 477.

66. *Ibidem*, p. 479.

67. *Ibidem*, p. 481; *Proloage*, vol. I, p. 231-232.

68. *Proloage*, vol. II, p. 880.

69. Holweck, F.G. *Biographical Dictionary of the Saints*, p. 515.

Italica este pomenită în actul martiric al Sfântului Gilus, unde se arată că este originară din Ancira unde a și pățimit, fiind serbată în ziua de 30 august⁶⁹.

Januarius este un alt mucenic capadocian, despre care avem informații în actul martiric al Sfântului Lucius, fiind serbat în ziua de 2 martie⁷⁰.

Julia este o altă mărturie a credinței creștine din Capadocia, fiind din Ancira, așa cum se amintește în actul martiric al Sfântului Gaiasus, fiind pomeniți împreună în ziua de 31 august⁷¹.

Julitta este născută și a pățimit în Cezareea Capadociei în timpul împăratului Dioclețian, în anul 304. Moartea sa a fost generată de furia păgânilor care au prins-o și au denunțat-o guvernatorului Capadociei, pentru nesupunere față de legile statului. Recunoscând că e creștină, Julitta a fost condamnată la moarte, fiind arsă de vie. Biserica o cinstește în ziua pămîririi sale, la 30 iulie⁷².

Junilla a pățimit în Cezareea Capadociei, viața și pătîmirea ei fiind amintite în actul martiric al Sfintei Leonila. Ambele sunt cinstite la 15 martie⁷³.

Justa este menționată în actul martiric al Sfântului Galanus, cu precizarea că era din Ancira și faptul că a pățimit la 31 august⁷⁴.

Lavrentius este mucenic din Cezareea Capadociei, fiind pomenit în actul martiric ca însoțitor al Sfinților Divus și Cornius, pomeniți în ziua de 12 iulie⁷⁵.

Lupus este un alt martir originar din Cezareea Capadociei, menționat în actul martiric al Sfântului Saturninus, fiind serbați împreună la data de 14 octombrie⁷⁶.

Magnus de Ancira, mucenic, pomenit în ziua de 4 septembrie, este menționat în actul martiric al Sfântului Rufin și pomenit în ziua de 4 septembrie⁷⁷.

Malchus este menționat în actul martiric al Sfântului Priscus, ca fiind

70. *Ibidem*, p. 524.

71. *Ibidem*, p. 566.

72. *Ibidem*, p. 575.

73. *Ibidem*, p. 576.

74. *Ibidem*, p. 577.

75. *Ibidem*, p. 598.

76. *Ibidem*, p. 628.

77. *Ibidem*, p. 640.

78. *Ibidem*, p. 648.

din Cezareea Capadociei și serbat, împreună cu acesta, în ziua de 28 martie⁷⁸.

Mamas este un mucenic deosebit al Cezareii Capadociei, deoarece s-a născut în închisoare, unde părinții săi erau reținuți pentru că-L mărturiseau pe Hristos. A pățimit sub Aurelian, în anul 274. A fost cinstit de Sfântul Vasile și Sfântul Grigorie de Nazianz. În secolul al IX-lea, moaștele sale au fost transferate la Catedrala din Langres. Este cinstit în ziua de 17 august⁷⁹.

Marianus este mucenic din Cezareea Capadociei, menționat de actul Sfântului Eugeniu, cinstit în ziua de 11 decembrie⁸⁰.

Maximus a fost horepiscop sau *episcop regional* în Capadocia și a pățimit mucenicește, bucurându-se de un cult aparte la Cezareea și fiind cinstit, împreună cu Sfântul Lucian din Antiohia și preotul Carterius, în ziua de 19 noiembrie⁸¹.

Mercurius este unul din mucenicii militari ai Cezareii Capadociei. El a trăit în prima jumătate a secolului al II-lea, fiind fiul unui ofițer scitan (greu de precizat dacă era din Scythia sau din Scythopolis), pe nume Gordian și făcea parte din ceata vitejilor, ce se numea „*a Martionilor*“. Remarcat pentru faptele sale de arme, el a refuzat să aducă jertfă zeilor imperiali și a fost martirizat sub Deciu (249-251), în anul 250, la Cezareea Capadociei. O tradiție răsăriteană relatează, 113 ani mai târziu, că Mercurius a pățimit sub Iulian Apostatul. Părți din moaștele sale se găsesc în Catedrala din Mayence. Este cinstit de Biserica Răsăritului la 25 noiembrie⁸².

Metellus este pomenit alături de Sfântul Mardonius pentru curajul cu care L-a mărturisit pe Hristos, ca mucenic în Neocezareea Capadociei. Este serbat la 24 ianuarie⁸³. Tot acum, și împreună cu ei, mai este pomenit și mucenicul **Mussconius**⁸⁴. Nu se poate confunda cu Musonius, care a fost episcop al Neocezareii Capadociei.

Nectarius și **Sevus** sunt doi mucenici ce au pățimit în Neocezareea Pontului, fiind cinstiți la 22 august⁸⁵.

Neon a fost scrib la așa-zisa *curte de justiție* a Capadociei. Fiind creștin,

79. *Ibidem*, p. 648-649.

80. *Ibidem*, p. 659.

81. *Ibidem*, p. 696

82. *Ibidem*, p. 706; *Proloagele*, vol. I, p. 281-282.

83. *Ibidem*, p. 707.

84. *Ibidem*, p. 725.

85. *Ibidem*, p. 730.

L-a mărturisit pe Hristos cu prețul propriei vieți. Este redată pătimirea sa în actul martiric al Sfântului Speusppus, cinstit la 16 ianuarie⁸⁶.

Nicephorus este mucenic ce a pătimit în Cezareea, despre care avem informații în viața Sfântului Antoninus, cinstit la 13 noiembrie⁸⁷.

Orestes, fizician de profesie⁸⁸, din cetatea Tiana Capadociei, a trăit în a doua jumătate a secolului al III-lea. Pe timpul persecuției lui Dioclețian, a fost obligat să jertfească zeilor imperiali, dar refuzând, a avut de suferit torturi și închisoarea, iar în cele din urmă a fost ucis, precum Sfântul Ioan cel Nou de la Suceava, fiind legat de un cal și târându-l prin cetatea Tiana și împrejurimi. Astfel și-a dat sufletul în mâinile Ziditorului. Este cinstit la 10 noiembrie.

Paisis este mucenic, serbat în ziua de 15 martie, odată cu Sfântul Agabius, în viața căruia se spune că era din Cezareea unde a și pătimit⁸⁹.

Papias era din Ancira. Este cinstit în aceeași zi cu Sfântul Donatus, în ziua de 23 ianuarie și a pătimit în Cezareea⁹⁰.

Paulus este mucenic din Cezareea, cinstit la 10 februarie, iar informațiile despre viața și pătimirea lui le găsim în actul martiric al Sfintei Thea, cinstită în aceeași zi.⁹¹

Pausis este menționat în viața Sfântului Timolau, cu precizarea că era din Cezareea Capadociei și că a pătimit în ziua cinstitii sale, 24 martie⁹².

Plato era un tânăr bogat din Ancira și frate cu Sfântul Antioh. A fost închis și a pătimit înainte de 306. În secolul al V-lea, Sfântul Nil îl cinstea ca patron al captivilor, iar la Constantinopol s-a ridicat, în 510, o biserică în cinstea lui. Ziua de 22 iulie era închinată serbării lui⁹³.

Poyeuctus, Victorius și Donatus sunt mucenici din Cezareea Capadociei, care au trăit la începutul secolului al IV-lea. Cei mai mulți istorici susțin că au pătimit sub Deciu (249-251), în anul 250. După alte surse, se

86. *Ibidem*, p. 732.

87. *Ibidem*, p. 737.

88. În *Prologue*, vol. I, p. 242, se spune că era medic de profesie, iar Holweck, F.G., *Biographical Dictionary of the Saints*, p. 758, susține că era fizician.

89. Holweck, F.G., *Biographical Dictionary of the Saints*, p. 764.

90. *Ibidem*, p. 770.

91. *Ibidem*, p. 779.

92. *Ibidem*, p. 787.

93. *Ibidem*, p. 820.

94. *Ibidem*, p. 823.

95. *Ibidem*, p. 823.

crede că au pățimit sub Galerius Maximus, în 311. Sunt cinstiți împreună, la 21 mai⁹⁴.

La începutul secolului al IV-lea a pățimit și un alt mucenic în Cezareea Capadociei, tot **Poyeuctus**, care a fost ars de viu. Este cinstit la 19 decembrie⁹⁵.

La 2 martie era serbat un alt mucenic din Cezareea Capadociei, anume **Primitivus**, fiind serbat împreună cu Sfântul Lucius⁹⁶.

Împreună cu Sfântul Capronius, la 14 octombrie era cinstit și un mucenic capadocian, anume Sfântul **Priscianus**⁹⁷.

Probus este un alt mucenic capadocian, ce a viețuit și pățimit la Ancira, informații despre el având în viața Sfântului Eustochius, cu care era cinstit în aceeași zi de 23 iunie⁹⁸.

Menționăm aici și pe Sfinții **Quartus** și **Procopius**, tot din Cezareea Capadociei, cinstiți la 7 iulie, cel din urmă fiind, uneori, identificat cu un martir, cu același nume, din Scythopolis⁹⁹.

Cu numele de **Saturninus**, Capadocia a cunoscut doi mucenici, unul serbat pe 4 septembrie, împreună cu Sfântul Rufin¹⁰⁰ și care era din Ancira, iar cel de al doilea era serbat pe 14 octombrie, împreună cu **Lupus**, ce a pățimit în Cezareea Capadociei. Alte surse mai adaugă cu aceștia din urmă și pe **Modestus**, **Lucianus**, **Simplicius**, **Placidus**, **Ampodus** și **Satur**¹⁰¹.

La Neocezareea Pontului din Capadocia, a pățimit Sfântul **Sava**, care este cinstit în ziua de la 22 august¹⁰².

Cu numele de **Silvanus** întâlnim doi mucenici în Capadocia și anume, un copil mucenic ucis la Ancira, cinstit la 30 aprilie împreună cu Sfântul Gilus și un adult serbat pe 4 septembrie, martirizat în aceeași localitate. Informații despre acesta din urmă avem din viața Sfântului Rufin¹⁰³.

Simplicius este un alt mucenic din Capadocia, tovarăș de martiriu cu

96. *Ibidem*, p. 829.

97. *Ibidem*, p. 830.

98. *Ibidem*, p. 832.

99. *Ibidem*, p. 840.

100. *Ibidem*, p. 886.

101. *Ibidem*, p. 887.

102. *Ibidem*, p. 903.

103. *Ibidem*, p. 913.

104. *Ibidem*, p. 922.

105. *Ibidem*, p. 947.

Sfinții Saturninus și Lupus, cinstit la 14 octombrie, așa cum este menționat și mai sus¹⁰⁴.

Tecusa, Alexandra, Claudia, Phaine, Euphrasia, Matrona și Julitta sunt mucenițe ce au pățimit la Ancira, în Capadocia. Tecusa a fost mătușa Sfântului Teodotus de Ancira. Cele șapte tinere au fost trimise la o casă de prostituție, dar, intrând în comuniune cu Sfântul Teodotus, s-au pocăit și, lepădându-se de păcat, L-au mărturisit pe Hristos. Cum au fost obligate să se lepede de Hristos, au pățimit și în cele din urmă au fost înecate. Sunt serbate la 18 mai¹⁰⁵.

Teodor a fost preot în Cezareea Capadociei și a pățimit într-o zi de 19 martie, când este și cinstit¹⁰⁶.

La 17 septembrie 230, la Niceea era decapitată Sfânta **Theodosia** (Theodota), care era născută în Capadocia. Nevoind să aducă jertfă zeilor, ca semn al lepădării de Hristos, a fost chinuită și, în cele din urmă, decapitată¹⁰⁷. Cu același nume a trăit și pățimit la Ancyra o muceniță, care este serbată în ziua de 3 iulie¹⁰⁸. În același an, dar la 1 iunie, pătimea tot în Capadocia **Thespesius**, care a trăit în zilele împăratului Alexandru Sever. Deoarece mărturisea pe Hristos, a pățimit multe chinuri grele și pentru că a refuzat să aducă jertfă idolilor. Din toate torturile la care a fost supus, prin darul lui Dumnezeu, a ieșit nevătămat. Cei necredincioși care au asistat la aceste minuni s-au întors la Hristos. Mai pe urmă a fost exilat și i s-a tăiat capul¹⁰⁹.

Theodotus, Theodota, Diomedes, Eukampius, Asclepiodotus și Golinduch sunt alți mucenici ce au fost convertiți de Sfântul Iachint, care i-a întărit în credință pe când se aflau în închisoare. Au fost decapitați sub Traian în Cezareea Capadociei și sunt serbați la 3 iulie¹¹⁰.

Theodotus, Rufina și Mamant sunt alți mucenici capadocieni. Teodot și Rufina au fost soți creștini, din neam ales și cu credință arzătoare. Au pățimit pe timpul împăratului Valerian (253-260), fiind închiși și sfârșindu-și viața în închisoare. Rufina a născut pe Sfântul **Mamant**, cu puțin înainte de

106. *Ibidem*, p. 960.

107. *Ibidem*, p. 964.

108. *Ibidem*.

109. *Ibidem*, p. 975.

110. *Ibidem*, p. 966.

111. *Ibidem*, p. 967.

112. *Ibidem*, p. 989.

a-și da obștescul sfârșit. Copilul a fost luat de o creștină și crescut. Timp de cinci ani copilul nu a vorbit, iar după aceea, multă vreme, zicea numai mama în limba siriană, de unde i s-a pus și numele Mamant.

În anul 272, pe când avea cincisprezece ani, Mamant a mărturisit credința în Hristos, dar a scăpat de moarte numai cu ajutorul lui Dumnezeu, în schimb, în anul 275 a fost din nou prins, chinuit și străpuns cu sulița¹¹¹.

Troadius s-a născut și a trăit la Neocezarea Pontului din Capadocia. El a pătimit în timpul împăratului Deciu (249-251), iar Sfântul Grigorie, care a păstorit mai târziu în cetate, ne spune că martiriul Sfântului Troadius a avut loc în ziua de Crăciun, a anului 250. Este cinstit în ziua de 28 decembrie¹¹².

La Ancira și-a înscris numele în rândul martirilor și Sfântul **Urbanus** care este serbat în ziua de 23 iunie, împreună cu Sfântul Eustochius¹¹³.

Valentina și **Valeria** sunt alte două mucenice capadociene, cea dintâi cinstită în ziua de 16 iulie, împreună cu un Sfânt Pavel, iar cealaltă, cinstită pe 5 iunie, împreună cu Sfânta Ciria¹¹⁴.

Ultimii martiri capadocieni pe care-i menționăm sunt: **Veronicus** (Beronicus, Veronicus), ce a pătimit în Cezareea Capadociei și este cinstit la 24 noiembrie¹¹⁵, **Victoris**, ce a pătimit în Cezareea și e serbat în ziua de 21 mai¹¹⁶, **Vitalica**, serbată la 31 august¹¹⁷, **Vitalicus**, cinstit la 4 septembrie¹¹⁸, aceștia din urmă fiind din Ancira, **Vitalis** din Cezareea, cinstit la 3 noiembrie¹¹⁹ și **Zophorus** din Cezareea Capadociei, cinstit la 19 noiembrie¹²⁰.

Ceea ce trebuie să precizăm e legat de faptul că numărul martirilor capadocieni este mult mai mare decât cel consemnat de noi în acest referat. Nu l-am pomenit pe Sfântul Sava Gotul, care era tot din Capadocia, dar suntem încredințați că el va provoca discuții, iar temele fiind complementare vor întregi tabloul minunat al familiei *capadocienilor*.

113. *Ibidem*, p. 998.

114. *Ibidem*, p. 1002 și 1004.

115. *Ibidem*, p. 1011.

116. *Ibidem*, p. 1019.

117. *Ibidem*, p. 1026.

118. *Ibidem*.

119. *Ibidem*, p. 1027.

120. *Ibidem*, p. 1051.